

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita efectuată la Centrul de reținere și triere Borș din cadrul
Sectorului Poliției de Frontieră Borș, județul Bihor

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de reținere și triere Borș din cadrul Sectorului Poliției de Frontieră Borș, județul Bihor, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei.
2. Constatările rezultate din vizita efectuată.
3. Recomandări.

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 16 alin. (1), art. 33 alin. (1), art. 35 lit. a și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatul Poporului a efectuat, la data de 27 martie 2018, o vizită la Centrul de reținere și triere Borș din cadrul Sectorului Poliției de Frontieră Borș, județul Bihor.

Din echipa de vizită au făcut parte: doamna [redacted] și domnul [redacted] consilieri în cadrul Centrului zonal Alba al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, doamna [redacted] medic, și doamna [redacted] reprezentantă a Fundației „Ruhama,,.

Vizita a avut ca obiectiv verificarea condițiilor de detenție și tratamentul aplicat persoanelor custodiate în Centrul de reținere și triere Borș, județul Bihor.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Oradea este structura regională, subordonată Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, cu competență în zona de 30 kilometri de la frontiera de stat a României spre interior, pe raza județelor Arad și Bihor, având misiunea de a asigura supravegherea frontierei și controlul trecerii acesteia cu Republica Ungaria pe o lungime de 300,6 kilometri și respectarea prevederilor tratatelor, acordurilor, convențiilor și protocoalelor de frontieră încheiate cu Republica Ungaria și a celor internaționale la care România este parte, cu privire la frontiera de stat.

Principalele atribuții ale Serviciilor Teritoriale al Poliției de Frontieră sunt organizarea și desfășurarea de acțiuni - independent sau împreună cu organele de cooperare de pe raza județului - în scopul prevenirii și combaterii migrației ilegale și a infracționalității transfrontaliere și desfășurarea de acțiuni informativ-operative, de investigare și cercetare a infracțiunilor deosebit de grave, circumscrise migrației ilegale și criminalității organizate transfrontaliere. La solicitarea sectoarelor de pe raza

județului desfășoară acțiuni de sprijin pe linia supravegherii și controlului trecerii frontierei, în scopul prevenirii încălcării legislației specifice.

Sectoarele Poliției de Frontieră sunt structuri de execuție din cadrul Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Oradea, cu competență limitată și organizate pe compartimente și ture, conform specificului activităților, având ca principale atribuții supravegherea și controlul la trecerea frontierei de stat a României, prevenirea și combaterea migrației ilegale și criminalității transfrontaliere din zona de competență, precum și orice altă încălcare a regimului juridic al frontierei de stat.

Punctele Poliției de Frontieră sunt subordonate Sectoarelor Poliției de Frontieră, funcționează în baza prevederilor acordurilor bilaterale dintre România și statele vecine, respectiv a legislației naționale în vigoare, iar principala atribuție constă în realizarea controlului documentelor pentru trecerea frontierei de stat, asigurarea derulării fluente, corecte și civilizate a traficului de călători și mărfuri prin punctele de trecere a frontierei de stat, împreună cu celelalte autorități care au competențe de control privind trecerea frontierei de stat.

Ca structuri de execuție, în cadrul Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Oradea funcționează 2 Servicii Teritoriale și 9 Sectoare ale Poliției de Frontieră cu 13 Puncte de trecere ale Poliției de Frontieră.

Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Oradea, în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce îi revin colaborează și cooperează atât cu structurile instituțiilor statului care desfășoară activități în zona de frontieră, cât și cu instituțiile de frontieră ale Republicii Ungaria prin următoarele structuri subordonate: Serviciul Teritorial al Poliției de Frontieră Arad (Sectorul Poliției de Frontieră Nădlag, Sectorul Poliției de Frontieră Turnu, Sectorul Poliției de Frontieră Curtici, Sectorul Poliției de Frontieră Vărsand), Serviciul Teritorial al Poliției de Frontieră Bihor (Sectorul Poliției de Frontieră Salonta, Sectorul Poliției de Frontieră Girișul de Criș, Sectorul Poliției de Frontieră Diosig, Sectorul Poliției de Frontieră Valea lui Mihai și Sectorul Poliției de Frontieră Borș).

Sectorul Poliției de Frontieră Borș are două puncte de trecere a frontierei: Punctul de Trecere a Frontierei Borș și Punctul de Trecere a Frontierei Episcopia Bihorului. Punctul de Trecere a Frontierei Borș se află în localitatea Borș județul Bihor. Funcționează în regim de trafic internațional cu specific rutier, asigurând respectarea prevederilor tratatelor, acordurilor, convențiilor și protocoalelor de frontieră încheiate cu Republica Ungaria și a celor internaționale la care România este parte, cu privire la tranzitul persoanelor și mărfurilor peste frontiera cu Ungaria. Punctul de Trecere a Frontierei Episcopia Bihorului funcționează în regim de trafic internațional cu specific feroviar.

Centrul de Reținere și Triere din cadrul Sectorului Poliției de frontieră Borș este amplasat la parterul unei clădiri a acestei structuri. Clădirea era funcțională din punct de vedere al utilităților fiind racordată la rețelele de alimentare cu apă și energie electrică din Vama Borș. De asemenea aceasta era dotată cu instalație de încălzire centrală funcțională.

Zona de reținere era compusă din două încăperi, una pentru femei iar cealaltă pentru bărbați, cu un hol între ele de 6 m lungime și 2,5 m lățime. Camera pentru femei avea o lungime de 6 m și o lățime de 2,5 m și un geam de 1m lungime și 1/2 m lățime. Singurele dotări existente erau o bancă din metal și lemn și un calorifer. Camera pentru bărbați avea o lungime de 4 m și o lățime de 2,5 m. **Această camera nu era prevăzută cu ferestre și nici cu sistem de ventilare sau de aer condiționat, aerisirea realizându-se doar prin deschiderea ușilor, astfel că nu era asigurată lumina naturală și ventilația corespunzătoare, neexistând alte dotări. Membrii echipei de vizită au apreciat că, deși introducerea unei persoane în camera de triere poate fi dispusă pentru cel mult 24 de ore, conform O.U.G. nr. 104/2001, art. 27, lit. b, este necesar să se asigure condițiile minime referitoare la ventilație și lumină naturală.**

În cele două camere nu erau amplasate sisteme de supraveghere video, iar în pereți era montată o bară metalică în conformitate cu Dispoziția Inspectorului General al Inspectoratului General al Poliției de Fronteră nr.11.206/2016 ce prevede ca „încăperea va fi dotată cu bănci metalice încastrate în podea și în

perete cu o bară metalică fixate în perete, destinată imobilizării cu cătușe a persoanelor,, iar conform Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră nr.44.3600/2016, Capitolul B. Supravegherea persoanelor introduse în C.T., ”persoanele care se manifestă violent sau despre care se cunoaște că sunt periculoase vor fi depuse în C.T. încătușate de bara aflată în dotarea camerei”.

Referitor la bara metalică montată în pereți, apreciem că această măsură de siguranță este excesivă și disproporționată, în condițiile în care se realiza imobilizarea cu cătușe.

Mai mult, folosirea barei metalice pentru imobilizarea cu cătușe aplicată în prezența altor persoane și în condiții de cazare necorespunzătoare, în care lumina naturală și ventilația erau insuficiente, constituie o formă de încălcare a demnității umane.

În acest context, condițiile de detenție necorespunzătoare și folosirea barei metalice pentru imobilizare cu cătușe reprezintă un tratament degradant, care nu se poate justifica sub nicio formă.

Drept urmare, apreciem că se impune eliminarea barelor metalice din camerele de triere ale Serviciului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași, precum și modificarea în acest sens a Dispoziției Inspectorului General al Inspectoratului General al Poliției de Fronteră nr.11.206/2016 și a Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră nr.44.3600/2016.

De asemenea apreciem că supravegherea video ar constitui o modalitate suficientă de supraveghere care nu ar mai necesita imobilizarea cu cătușe de o bară metalică.

La momentul vizitei, în aceste camere nu se afla nici o persoană iar ultima persoană cazată în centrul de triere a fost în anul 2015.

Datorită condițiilor de cazare precare nu se obișnuia introducerea de persoane în camerele de reținere și se folosea pentru verificări clădirea principală de birouri, unde exista o camera de interogatoriu, mobilată sumar, cu două grupuri sanitare, din

care doar unul era funcțional și camera de ședințe care putea fi folosită în mod excepțional dotat cu un grup sanitar.

Ținând cont de dotarea precară a cemerelor de triere se impune amenajarea acestora conform Dispoziției Inspectorului General al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr.11.206/2016 și a Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră nr.44.3600/2016.

Nu existau prevederi speciale în cadrul procedurii de sistem privind minorii. Totodată, din punct de vedere logistic, nu existau facilități pentru persoanele cu dizabilități.

Asistența medicală

În cadrul Sectorului Poliției de Frontieră Borș nu exista un cabinet medical, nejustificându-se necesitatea unui astfel de cabinet. Tot personalul a efectuat cursuri de prim ajutor iar clădirea era dotată cu truse de prim ajutor. În toate turele erau planificați și lucrători de sex feminin astfel că la controlul corporal participau atât femei cât și bărbați ținându-se cont de sexul persoanelor supuse acestei proceduri.

La data vizitei nu exista încheiat un protocol cu o unitate medicală sau un contract de prestări servicii cu un medic de familie, care să aibă ca obiect efectuarea triajului medical. Din discuțiile purtate cu conducerea instituției a rezultat că în situația în care persoanele ar avea nevoie de asistență medicală, s-ar apela Serviciul Național Unic de Urgență 112 care ar transporta persoana respectivă până la cea mai apropiată unitate medicală de profil din județul Bihor.

Hrana necesară persoanelor reținute se asigura din resurse proprii ale salariaților iar în situații cu un aflux mai mare de persoane aceasta a fost asigurată cu sprijinul unei fundații umanitare din municipiul Oradea.

Stabilirea unor protocoale de colaborare cu un spital din Oradea sau un contract de prestări servicii cu un medic de familie ar ușura modalitatea de lucru,

din punct de vedere al soluționării problemelor medicale în cazul existenței unor persoane reținute.

Asistența psihologică

La data vizitei, SPF Borș nu avea un angajat propriu sau o altă persoană desemnată de la alte structuri care să furnizeze servicii de asistență psihologică, nefiind necesar acest lucru dată fiind perioada scurtă în care potențialii beneficiari stăteau în acel loc.

Nu existau prevederi speciale în Procedura de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră nr.44.3600/2016 pentru tratamentul minorilor în camerele de triere conform prevederilor legislației naționale și a Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului care la art.37 prevede că,,Statele părți vor veghea ca: a) nici un copil să nu fie supus la tortură, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante. Pedepsa capitală sau închisoarea pe viață fără posibilitatea de a fi eliberat nu va fi pronunțată pentru infracțiunile comise de persoane sub vârsta de 18 ani; b) nici un copil să nu fie privat de libertate în mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, deținerea sau întemnițarea unui copil trebuie să fie conformă cu legea și nu va fi decât o măsură extremă și cât mai scurtă posibil; c) orice copil privat de libertate să fie tratat cu omenie și cu respectul cuvenit demnității umane și de o manieră care să țină seama de nevoile persoanelor de vârsta sa. Astfel, orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, cu excepția cazurilor în care se apreciază ca fiind în interesul major al copilului să nu se procedeze astfel, și va avea dreptul de a menține contactul cu familia sa prin corespondență și vizite, în afara unor cazuri excepționale; d) copiii privați de libertate să aibă dreptul de a avea acces rapid la asistență juridică sau la orice altă asistență corespunzătoare, precum și dreptul de a contesta legalitatea privării lor de libertate, în fața unui tribunal sau a unei alte autorități competente, independente și imparțiale, și dreptul la judecarea în procedură de urgență a cazului respective,,

Din relatările personalului, cazurile de minori neînsoțiți se direcționează către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bihor însă nu

există un Protocol de colaborare cu instituția de mai sus. Existența unui astfel de Protocol ar contribui la reducerea timpilor necesari derulării acestor activități îmbunătățind capacitatea operațională privind soluționare acestor cazuri mai delicate.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

**Conducerii Inspectoratului General al Poliției de Frontieră Române
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1.Modificarea Dispoziției Inspectorului General al Inspectoratului General al Poliției de Fronteră nr.11.206/2016 și a Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră nr.44.3600/2016 în sensul eliminării dispozițiilor privind barele metalice din camerele de triere, având în vedere că această măsură de siguranță este excesivă și disproporționată, în condițiile în care se realiza imobilizarea cu cătușe a persoanelor violente sau a celor despre care se cunoștea că sunt periculoase sau care se manifestau violent. Apreciem că supravegherea video ar constitui o modalitate suficientă de supraveghere care nu ar mai necesita imobilizarea cu cătușe de o bară metalică.

2.Completarea Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră nr.44.3600/2016 cu prevederi speciale privind tratamentul minorilor în cazul custodierii în camerele de triere.

RECOMANDĂ

Conducerii Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Oradea

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Amenajarea camerei de triere din cadrul Punctului de Trecere a Frontierei Borș, județul Bihor astfel încât să asigure iluminatul și ventilația corespunzătoare conform Procedurii de sistem nr.44.3600/2016 privind organizarea și funcționarea camerei de triere, emisă de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și accesibilizarea acesteia pentru persoanele cu dizabilități.

2. Stabilirea unui Protocol de colaborare cu o unitate medicală din Oradea sau examinarea posibilității de încheiere a unui contract de prestări servicii cu un medic de familie astfel încât, conform Procedurii de sistem nr. 940/2016 privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul poliției de frontieră, să existe posibilitatea efectuării triajului medical pentru persoanele introduse în Camera de triere.

3. Încheierea unui Protocol de colaborare cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bihor pentru existența cazurilor de minori neînsoțiți.

4. Achiziționarea și amplasarea unui sistem de supraveghere video în spațiile de deținere pentru supravegherea persoanelor custodiate.